

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć I. — Wydana i rozesłana dnia 1. stycznia 1895.

Treść: № 1. Ustawa o c. k. Żandarmeryi królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

1.

Ustawa z dnia 25. grudnia 1894,

o c. k. Żandarmeryi królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanawiam co następuje.

§. 1.

C. k. Żandarmerya jest korpusem strażniczym, po wojskowemu urządzonym, przeznaczonym do utrzymania publicznego porządku, spokoju i bezpieczeństwa.

W razie wojny mogą być wyjątkowo poruczone Żandarmeryi także szczególne zadania wojskowe niezawisłe od jej ogólnego przeznaczenia.

§. 2.

We względzie służby bezpieczeństwa publicznego, Żandarmerya podlega c. k. Władzom administracyjnym, powiatowym i krajowym, co się zaś tyczy spraw wojskowych, ekonomicznych i administracyjnych tudzież instrukcji i kontroli służbowej, swoim przełożonym wojskowym, w obu zaś względach, ostatecznie Ministrowi Obrony krajowej, który, gdy chodzi o zarządzanie szczególnych środków bezpieczeństwa, znosić się ma z Ministrem spraw wewnętrznych.

Ministrowi Obrony krajowej przydany jest w przymocie funkcyonaryusza pomocniczego, odpo-

wiedzialnego Inspektor Żandarmeryi do utrzymywania służby wojskowej i karności w korpusie Żandarmeryi.

§. 3.

C. k. Władza administracyjna powiatowa jest Władzą służbową dla posterunków Żandarmeryi w jej powiecie będących i jako taka kierować ma służbą bezpieczeństwa sprawowaną przez Żandarmeryą i czuwać nad tą służbą.

Jeżeli w miastach własny statut gminy posiadających, Żandarmerya miałaby działać obok miejskiej straży bezpieczeństwa, c. k. Władza administracyjna powiatowa w miejscu będąca lub dla okolicy ustanowiona, jako Władza służbowa Żandarmeryi, wydawać ma odpowiednie rozporządzenia, po zniesieniu się z zwierzchnością odnośnej gminy.

§. 4.

Wojskowymi przełożonymi szeregowców Żandarmeryi są oficerowie Żandarmeryi. Oni kierować mają nauczaniem Żandarmów w rzeczach służby bezpieczeństwa publicznego, tudzież ich wykształceniem wojskowym, jakoteż czuwać nad ich karnością, ubraniem i uzbrojeniem.

§. 5.

W przedmiecie nadzoru nad poszczególnymi posterunkami, Władza służbowa i przełożeni wojskowi mają znosić się z sobą i udzielać sobie nawzajem ważniejsze spostrzeżenia, tyczące się sprawowania służby.

§. 6.

Względem innych c. k. Władz cywilnych i wojskowych, jakoteż urzędów gminnych, Żandarmerya nie zostaje w stosunku podległości.

§. 7.

Sądy i prokuratorye rządowe mają prawo żądania bezpośrednio postęgi Żandarmeryi. Droga rozporządzenia postanowi się, jakim sposobem Władza służbowa ma być uwiadamiata o wydanych przez te Władze wezwaniach do Żandarmeryi.

Inne Władze cywilne i wojskowe, jakoteż urzędy gminne, gdyby potrzebowały pomocy żandarmów, udać się mają ze swoim żądaniem do Władzy służbowej Żandarmeryi a tylko wtedy, gdyby zwłoka groziła niebezpieczeństwem, Żandarmerya udzielić ma pomocy na bezpośrednie żądanie.

§. 8.

Spółudział Żandarmeryi w sprawach policyi miejscowej urządzi Władza służbowa odpowiednio do stosunków miejscowych; atoli tak, aby to nie czyniło uszczerbku przeznaczeniu Żandarmeryi do czuwania nad bezpieczeństwem publicznem

§. 9.

Żandarmerya wykonywać ma otrzymane zlecenia bezwarunkowo, nie wdając się w ich rozstrząsanie.

Jeżeli zwłoka nie grozi niebezpieczeństwem, Żandarmerya ma prawo żądać piśmiennego polecenia, także w takich przypadkach, gdy takowe nie jest ustawami przepisane.

Za treść polecenia jest odpowiedzialna Władza toż polecenie wydająca. Żandarmerya jest odpowiedzialna tylko za zachowanie istniejących ustaw i rozporządzeń w swoich czynnościach służbowych.

§. 10.

Osoby, należące do związku żandarmeryi, podlegają ustawom karnym i przepisom porządkowo-karnym wojskowym w takiej rozciągłości, jak osoby należące do Obrony krajowej czynnej.

§. 11.

Żandarmowi służbę pełniącemu służą ustawowe prawa straży cywilnej i wojskowej.

§. 12.

Żandarm w służbie będący może użyć broni z należytemi ostrożnościami:

1. w razie koniecznej obrony dla odwrócenia uczynkowego zamachu, wymierzonego przeciwko jego osobie lub zagrażającego życiu innych osób;

2. dla stłumienia oporu, którego celem jest udaremnienie jego czynności służbowej;

3. dla udaremnienia usiłowanej uciezki niebezpiecznych zbrodniarzów, jeżeli do ich zatrzymania nie ma innego środka.

§. 13.

Żandarmerya ma prawo żądać od wszystkich wykonawców służby publicznej, w szczególności zaś od władz cywilnych, od innych korpusów strażniczych i ich członków, od zwierzchności gminnych i komend wojskowych, pomocy do spełnienia obowiązków służbowych.

§. 14.

We wszystkich przypadkach swego służbowego działania przeciwko osobom, używać ma żandarm zawsze formuły: w imieniu prawa (w języku krajowym), w przypadkach zaś takich każdy, a więc także podlegający jurysdykcji wojskowej, obowiązany jest uczynić zadość jego wezwaniu, co nie przeszkadza, aby później wniósł zażalenie.

§. 15.

Żandarmerya powinna być ze względem na jej przeznaczenie (§. 1) i stosunki podwładności (§. 2 aż do 5) w taki sposób uorganizowana, żeby w siedzibach Władz administracyjnych znajdowały się odpowiednie komendy.

Szczegóły organizacji przepisane będą drogą rozporządzenia.

§. 16.

Poczet poszczególnych komend krajowych Żandarmeryi ustanawia Minister Obrony krajowej, poczet poszczególnych posterunków, naczelnik krajowy po zniesieniu się z krajowym dowódcą Żandarmeryi.

§. 17.

Gdy porządek publiczny i bezpieczeństwo publiczne są zagrożone w sposób zatrważający, każdy naczelnik krajowy, jakoteż każdy starosta powiatowy ma prawo ściągnąć do miejsca zagrożonego posterunki Żandarmeryi swego okręgu administracyjnego i w ogólności działalność Żandarmeryi zastosować do okoliczności miejscowych w granicach przepisów ustawowych.

Czasowe wzmocnienie żandarmeryi jednego z królestw lub krajów nadesłaniem posiłków z innego kraju, zarządza Minister Obrony krajowej, po zniesieniu się z Ministrem spraw wewnętrznych.

§. 18.

Oficerowie i szeregowcy Żandarmeryi wcieleni do rozmaitych posterunków służbowych, mogą być zmienieni tylko z ważnych przyczyn służbowych.

§. 19.

Aby być przyjętym do Żandarmeryi, potrzeba:

- a) posiadać prawo obywatelstwa w jednym z królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych,
- b) być człowiekiem nieskazitelnym, z głową otwartą, obrotnym w obejściu,
- c) liczyć lat nie mniej niż 20 i nie więcej nad 40,
- d) być stanu wolnego lub wdowcem bezdzietnym,
- e) zdrowej, silnej budowy i wzrostu odpowiedniego,
- f) umieć języki tego kraju lub tej części kraju, w której żandarm ma służyć,
- g) umieć dostatecznie czytać, pisać i rachować. Nieletni, chcący wstąpić dobrowolnie, złożyć powinni pozwolenie ojca lub opieki.

Od warunków, pod c) i d) wzmiankowanych, uwalniać może Minister Obrony krajowej, lub upoważnić może do tego krajowego dowódcę Żandarmeryi.

§. 20.

Poczet szeregowców Żandarmeryi uzupełnia się:

1. przez wstępowanie zdatnych ochotników po skończeniu służby pod chorągwią w wojsku lub w Obronie krajowej;

2. przez przyjmowanie rezerwistów zasobowych wojska i Obrony krajowej;

3. przez przyjmowanie takich zdatnych osób, które w zupełności wywiązały się z obowiązku stawiennictwa a względnie służby w wojsku i Obronie krajowej;

4. w razie powołania pospolitego ruszenia przez wcielenie obowiązanych do służenia w pospolitem ruszeniu w miarę potrzeby i na czas tejże, z zastrzeżeniem służącego krajom Tyrolowi i Vorarlbergowi ustawodawstwa co do obowiązku służenia w Pospolitem ruszeniu.

Szeregowcy wstępujący do Żandarmeryi, z wyjątkiem wcielonych w myśl postanowień powyższego punktu 4, winni zobowiązywać się do służenia przez cztery lata.

§. 21

Poczet oficerów uzupełnia się:

1. przez posuwanie się w samym korpusie Żandarmeryi;

2. przez przechodzenie zdatnych oficerów z pocztu czynnego wojska i Obrony krajowej;

3. przez przyjmowanie zdatnych oficerów będących w stanie spoczynku lub w stosunku pozasłużbowym wojska i Obrony krajowej.

Oficerów Żandarmeryi mianuje Cesarz.

§. 22.

Stanowcze wcielenie do Żandarmeryi poprzedzić ma służba próbna jednoroczna, którą wlicza się w czas służby u Żandarmeryi, tudzież egzamin, który zdać należy przed komisją mieszaną, złożoną z urzędników administracyjnych i z oficerów Żandarmeryi.

Szczegółowe postanowienia co do tych egzaminów wydane będą drogą rozporządzenia.

§. 23.

Oficerowie i żandarni, wstępując do korpusu, wykonać mają przysięgę służbową żandarmską.

§. 24.

Oficerowie Żandarmeryi zostają na równi z oficerami wojska; podobnież stopnie szeregowców Żandarmeryi są równe stopniom szeregowców wojska. Każdy żandarm rzeczywisty ma stopień kaprała.

§. 25.

Oficerowie występują z korpusu podług przepisów obowiązujących w c. i k. wojsku.

Szeregowców żandarmeryi oddala się z korpusu:

1. W ciągu służby na próbę z powodu udowodnionej niezdatności do służby w żandarmeryi;

2. po wysłużeniu swego czasu;

4. jeżeli staną się niezdatnymi do służby pod względem fizycznym;

4. z powodu popełnienia zbrodni lub takiego występku, do którego u podoficerów przywiązana jest degradacya;

5. jeżeli stosunki familijne zasługują na takie uwzględnienie — za zezwoleniem Ministra Obrony krajowej;

6. gdyby w skutek zmian w organizacji Żandarmerji wypadło zmniejszyć ilość szeregowców Żandarmerji.

W przypadku 4 czas niedopełnionej powinności służbowej w Żandarmerji odsłużyć należy w Obronie krajowej nie czynnej a mianowicie ci, którzy jeszcze podlegają powinności służenia w wojsku lub w Obronie krajowej, mają go tam odsłużyć po dopełnieniu tej powinności, inni zaś niezwłocznie, o ile według odnośnych postanowień ustawy o służbie wojskowej nie zachodzi ustawowa okoliczność uwalniająca.

§. 26.

Czas, wysłużony w Żandarmerji, wliczany będzie oficerom i szeregowcom w prawidłowy okres służby w wojsku (marynarce wojennej) i Obronie krajowej i osoby te, dopóki służą w Żandarmerji, wolne są od wszelkich czynności służbowych w wojsku (marynarce wojennej) i Obronie krajowej.

Do służenia w Pospolitem ruszeniu Żandarmerja może być pociągana stosownie do postanowień §. 2 (ustęp 5) ustawy z dnia 6. czerwca 1886, Dz. u. p. Nr. 90.

§. 27.

Poczet Żandarmerji i płace łącznie z osobnemi dodatkami, które osobom służącym w Żandarmerji mają być przyznane, wykształcenie, umundurowanie i uzbrojenie, jakoteż sprawowanie służby, wszystko to urządzone będzie drogą rozporządzeń, które wydane będą na zasadzie ustawy niniejszej.

§. 28.

Wydatki na zaopatrzenie dla c. k. Żandarmerji ciężą na stanie cywilnym zaopatrzeń.

§. 29.

Oficerowie i zastępcy oficerów Żandarmerji, jakoteż ich wdowy i sieroty, mają prawo do zaopatrzenia podług wymiarów przepisanych dla osób należących do wojska.

Oficerom i zastępcom oficerów Żandarmerji liczone będą przy wymierzaniu emerytury także dodatki żandarmskie w kwotach przypadających na czas wysłużony w Żandarmerji.

§. 30.

Do zaopatrzenia szeregowców Żandarmerji, którzy stali się niezdawnymi do służby, ich wdów i sierót stosują się te same przepisy, które stosowane są do sług cywilnych rządowych prawo do emerytury mających, jednakże każdy cały rok w Żandarmerji wysłużony, liczy się przy wymierzaniu emerytury za 16miesięczny okres służby a okres służby od roku do roku na podobieństwo przepisu §. 15 ustawy o zaopatrzeniach wojskowych.

Skuteczność postanowień niniejszych zaczyna się dla każdego żandarma zwyczajnie dopiero od tego dnia, w którym dopełni przyjętego zobowiązania się do służby czteroletniej w Żandarmerji.

Szeregowcom i sługom biurowym wymierzana będzie emerytura podług żołdu (lub płacy miesięcznej) i dodatku służbowego.

§. 31.

Z rodzinami żandarmów zmarłych przed dopełnieniem przyjętego zobowiązania się do służby w Żandarmerji postępować się będzie według istniejących przepisów o zaopatrzeniach cywilnych.

§. 32.

Gdy żandarm przy pełnieniu służby poniesie śmierć bez własnej winy, wdowie i sierotom należy się zaopatrzenie w takiej kwocie, jakaby przypadła, gdyby zmarły wysłużył 40. rok.

§. 33.

Rodzinom osób służących w korpusie Żandarmerji, zmarłych w czynnej służbie lub w stanie spoczynku, należy się ewierć pośmiertna w potrójnym wymiarze płacy miesięcznej, jaką zmarły w ostatnim czasie pobierał; natomiast pobieranie zaopatrzenia przez rodziny do takowego uprawnione zaczynać się ma dopiero po upływie trzech miesięcy od śmierci głowy rodziny.

Postanowienia przepisu o należytościach dla c. i k. wojska, tyżące się utrzymania dla rodzin osób c. i k. wojska, które dostały się do niewoli nieprzyjacielskiej na wojnie lub popadły w oblężenie, stosują się odpowiednio także do rodzin szeregowców Żandarmerji.

§. 34.

Jeżeli żandarm bez własnej winy, w bezpośrednim następstwie szczególnej czynności służbowej, dozna uszkodzenia na ciele, przez które dowodniczo, bezpośrednio i wyłącznie, natychmiast lub w przeciągu roku, stanie się trwale niezdawnym do służby w Żandarmerji, doliczać się mu będzie przy wymierzaniu emerytury dziesięć lat służby.

W okolicznościach na szczególne względy zasługujących, jeżeli żandarm stracił całkiem zdolność do zarabkowania i potrzebuje szczególnej pieczy i opieki, lub, jeżeli cierpienia, które uczyniło go inwalidą, nabawił się przy czynności na szczególne uznanie zasługującej, takiemu w przypadkach wyżej przewidzianych może być wyjątkowo przyznana emerytura w większym wymiarze a to aż do wysokości całkowitej płacy w czynnej służbie pobieranej a do wymierzenia emerytury policzalnej.

§. 35.

Przed upływem czteroletniego zobowiązania się do służby w Żandarmeryi nabywa żandarm prawa do trwałej emerytury wtedy, jeżeli zachodzą warunki §u 34go lub jeżeli żandarm w inny sposób bez własnej winy stał się całkiem niezdolnym do zarabkowania (w ogóle niezdolnym do pracowania na swoje utrzymanie).

§. 36.

Ci żandarmi, którzy nie dopełniwszy jeszcze czteroletniej powinności w Żandarmeryi, staną się nie z własnej winy niezdolnymi do służby w Żandarmeryi, lecz nie do wszelkiego w ogóle zarobku, otrzymają przy wystąpieniu, jeżeli według poprzedzających postanowień nie należy się im lepsze zapatrzenie, tylko odprawę, równającą się trzech miesięcznej płacy w czynnej służbie, która będzie wypłacona na rachunek dotacyi Żandarmeryi

§. 37.

Postanowienia §§. 35 i 36 stosują się odpowiednio także do żandarmów próbnych, którzy byli już używani do służby praktycznej.

§. 38.

Pozwolenie do ożenienia się, co do pułkowników Żandarmeryi zastrzeżone jest postanowieniem

Cesarza, co do podpułkowników i niższych oficerów jakoteż szeregowców, zależy od decyzji Ministra Obrony krajowej, który dla szeregowców może wydelegować do tego komendy krajowe Żandarmeryi.

§. 39.

Postanowienia ustawy z dnia 19. kwietnia 1872 (Dz. u. p. Nr. 60) o nadawaniu posad w służonym podoficerom, stosują się odpowiednio do szeregowców Żandarmeryi.

§. 40.

Pod względem kwaterunkowego stosują się do tych osób od Żandarmeryi, które pobierają płacę miesięczną, te same postanowienia ustawowe o wynagrodzeniach, które tyczą się wojska.

Zresztą zatrzymują moc swoje dotychczasowe przepisy o kwaterowaniu Żandarmeryi, jednakże płacone dotychczas ze skarbu państwa odnośnym funduszom krajowym za kompetencyjne pomieszczenie szeregowców Żandarmeryi, jakoteż za inne dodatkowe świadczenia, wynagrodzenie po 2·5 centa od głowy za dzień i noc, podwyższa się na 4·7 centa; a mianowicie przypada z tej kwoty 3·5 centa za mieszkanie a 1·2 centa za łóżko, urządzenie i przepisane świadczenia na utrzymanie w dobrym stanie.

§. 41.

Ustawa niniejsza, która uchyla ustawę z dnia 26. lutego 1876 (Dz. u. p. Nr. 19), nabywa mocy obowiązującej od dnia ogłoszenia. Mojemu Ministrowi Obrony krajowej poruczam wykonanie ustawy niniejszej w porozumieniu z Ministrami spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

Wels, dnia 25. grudnia 1894.

Franciszek Józef r. w.

Windisch-Graetz r. w. Welsersheimb r. w.

